ט פסחים ק"ה (ע"ב) לתרוץ ר"י הביאו הרא"ש שם. י הרא"ש ר"ש פרק ח' דברכות (סי' ב). כ טור. ל מהא דשבת כ"ג (ע"ב) לענין קדוש היום. מ תוספות בברכות מ"ג (ע"א ד"ה הואיל). נ מרדכי (ברכות פ"ו סי' קמט) בשם ראבי"ה (סי' קכ) מהא דברכות מ"ג (ע"ב) וכבית הלל. ס בית יוסף (ד"ה ונר) לדעת הר"ן בסוף פרק ג' דראש השנה (ז: ד"ה אבל). ע רבנו יונה (הו"ד בב"י ד"ה ונר).

יאכל (כא) עד למחר שיבדיל. [ט]ואם אין לו אלא כוס אחד (כב) ואינו מצפה שיהיה לו למחר, מוטב שיאכל קודם שיבדיל ויברך עליו ברכת המזון ואחר כך יבדיל עליו, ממה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס, ולדברי האומרים דאינה טעונה כוס, לא יאכל עד שיבדיל. [י]ומירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתיה, שאם לא כן, לדברי הכל מבדיל תחלה, (כג) ושותה ממנו מעט, (כד) ומוסיף עליו להשלימו לרביעית, ומברך עליו ברכת המזון: ד [כ]מי שאין ידו משגת לקנות יין לקדוש ולהבדלה (כה) יקנה להבדלה, משום דקדוש אפשר בפת: ה [ל]אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנכה ויין להבדלה, (כו) נר חנכה קודם: ו [מ]אומר הבדלה (כז) מיֻשב. הגה: [נ]ויש אומרים מעמד (אגודה (ברכות סי' קנז) וכל בו (סי' מא) ואגור (סי' תכ)), (כח) וכן נוהגין במדינות אלו. (כט) [נ]ואוחז היין (י) בימין וההדס בשמאל ומברך על היין, ושוב נוטל ההדס בימין (ל) והיין בשמאל (לא) ומברך על ההדס, ומחזיר היין לימינו: ז [*] [ס]אפלו שמעו (לב) כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת, (לג) אם נתכונו שלא לצאת מבדילים בבית: ח (לד) [ע]נשים חיבות בהבדלה כשם שחיבות

שערי תשובה

ז [בשו"ע] אפלו שמעו כו'. וכתב בברכי יוסף סימן רצ"ה (סק"ד) בשם מהר"י זיי"ן, מי ששמע משליח צבור בורא פרי הגפן ונתכון לצאת בברכה זו, ושאר הברכות לא רצה לצאת בברכת השליח צבור ואומרה בעצמו, לכתחלה אין לעשות כן, שצריך לאחז הכוס בידו, ובדיעבד יצא כיון שכון להבדיל על היין שלפניו שהוא הכוס שביד השליח צבור. והברכי יוסף (שם סק"ה) כתב ראיה שלכתחלה צריך להיות הכוס אחוז בידו משו"ת חכם צבי (סי' קסח) לענין אורח נזיר וכמו שכתבנו בשערי תשובה לעיל (סי' קצ ד"ה יטעום) עין שם, ומהר"י זיי"ן הביא מדברי המגן אברהם סימן תרי"ט (סק"ג) לענין ברכת שהחינו דיום הכפורים, וכתב דמברכת המזון דסימן קפ"ג (ס"ז) שכתב שנכון שכל אחד יברך לעצמו אין ראיה, דהתם הטעם כמו שכתב הרא"ש (שו"ת כלל ד סי' יט) דהברכה ארכה כו', ולכן כתב שכל שיכול להפטר בברכת השליח צבור, ואומר בעצמו הוי ברכה שאינה צריכה אף בלא טעם שאין כוס בידו, ובברכי יוסף חלק עליו והביא מתשובת מהרשד"ם (או"ח סי' א) והמבי"ט (ח"א סי' קיז), וכתב כיון דבשלחן ערוך לעיל סימן ו' (ס"ד) פסק שלא כדבריהם וכן המנהג, אם כן גם כאן מצי לברך כל הברכות ויכון שלא לצאת, ומה גם למה שכתב המגן אברהם סימן תרי"ט (שם), וכן כתב בהגהות יש נוחלין (אות לט) לענין קדוש שיאמר כל אחד בלחש מתחלת הברכה ברוך אתה ה' אשר קדשנו עד הסיום ויסיים קדם המקדש לענות אמן כמו שכתוב סימן נ"ט (ס"ד) עין שם, ולכאורה זה סותר למה שכתב מהר"י זיי"ן וברכי יוסף, דמשמע שדעתו לעשות כן לכתחלה אף שאין כוס בידו רק ביד המקדש ויכון במה שברך בורא פרי הגפן. ונראה דהתם כדיעבד דמי, דטריחא להו שכל אחד מבני ביתו יקדש לעצמו על כוס בפני עצמו, ולכן גם בהבדלה אף שדרך הבעל הבית להבדיל ולהוציא כל הבני ביתו שפיר דמי כשאומרים בני ביתו ברכת המבדיל על סמך הכוס שביד הבעל הבית המבדיל, ואף מהר"י זיי"ן מודה לזה, ודוקא בשליח צבור שרגיל לכון להוציא השומעים, מה שאין כן בהבדלה בבית זמנין דמשתלי ולאו אדעתה לכון להוציא האחרים, ולכן מוטב שיאמרו כל אחד בפני עצמו ברכת המבדיל ולסמך על כוס שביד הבעל הבית ושפיר דמי, או שיסמכו הכל על הבעל הבית שיוציא אותם בכל הברכות, דמסתמא הבעל הבית מכון להוציא כל הבני ביתו והעומדים שמה לשמע ברכת הבדלה כמו השליח צבור בבית הכנסת. ויש נוהגים שאם הבעל הבית מבדיל, מכון שלא לצאת בברכת הבדלה ומברך בשמים ונר בעת שמבדיל בעל הבית, ואחר כך מהדר אחר כוס ומברך עליו בורא פרי הגפן ואומר עליו ברכת המבדיל. ולדידי חזי לי דאף על גב דברכת המבדיל עושה כתקונה לכתחלה, מכל מקום משנה הסדר ומטבע שטבעו חכמים בסדר הבדלה לומר יין בשמים נר הבדלה כדאיתא לעיל (ס"א), ולכן ואסער וכדומה אין מבדילין, עין שם:

באר היטב

ו (י) בימין. וכן בכל ברכה של מצוה ראוי לו שבימין יאחזנו:

משנה ברורה

ליום טוב גם כן לא יאכל אם אין לו כוס [מגן אברהם (סק"ח)], ומירי בשאין לו פת גם כן, דאם יש לו פת הלא הכריע רמ"א לעיל בסעיף ב' דיכול להבדיל על הפת [אחרונים]: (כא) עד למחר שיבדיל. ויש (כא) להחמיר כסברא אחרונה הזו, (כב) אם לא באדם חלש שקשה לו התענית יכול לסמך אדעה ראשונה: (כב) ואינו מצפה וכו'. אבל אם מצפה שיהיה לו למחר עוד כוס, יבדיל עכשו על כוס זה, ובאכילה ימתין עד למחר כדי שיברך על הכוס למאן דאמר דברכת המזון טעונה כוס. [א]מיהו המגן אברהם בריש סימן קפ"ב (סק"א) חולק על זה, דבשביל כוס ברכת המזון שלא יהיה לו אינו מחיב למנע עצמו מלאכל: (כג) ושותה ממנו מעט. הינו (כג) כמלא לגמיו: (כד) ומוסיף עליו. הינו שימזגנו במים: ד (כה) יקנה להבדלה. דין זה מובא גם כן לעיל בסימן רע"א סעיף י"א דרך אגב, ועין שם במשנה ברורה סעיף קטן נ"ו: ה (כו) נר חנכה קודם. משום (כד) דפרסומי נסא עדיף, ועוד, (כה) דעקר מצות הבדלה נוכל לקים בתפלה: ו (כז) מישב. מירי כשמוציא לאחרים ידי חובתן, ועל כן כיון דאחד פוטר חברו יש להם לכלם לעשות קביעות, ובמעמד לא הוי קביעות. והיש אומרים סבירא להו, דכיון שהוא הלוית המלך אין מלוין אלא מעמד, ולענין הקביעות סגי כשמזמנין הכל ועומדין ומכונין כדי לצאת, וסבירא להו דמתוך שקובעין עצמן כדי לצאת ידי ברכת הבדלה מהני נמי קביעות זו לצאת בברכת היין [בית יוסף (ד"ה כתוב בכל בו)]: (כח) וכן נוהגין וכו'. ויקנה"ז לכלי עלמא (כו) טוב לברך מישב כמו בשאר קדוש לעיל בסימן רע"א סעיף י' בהגה: (כט) ואוחז היין בימין. דכן בכל דבר שמברך עליו צריך לאחזו בימינו בשעת הברכה וכדלעיל בסימן ר"ו סעיף ד': (ל) והיין בשמאל. ואינו מניחו אז מידו (כז) משום דכל הברכות של הבדלה מצוה להיות על הכוס: (לא) ומברך על ההדס. ומניחו, (כח) [ג]ורואה בצפרנים [ד]ומברך בורא מאורי האש, ואחר כך מחזיר היין לימינו וגומר ההבדלה: ז (לב) כל בני הבית. וכל שכן אם יש אחד מבני הבית אפלו קטן שהגיע לחנוך שלא שמע עדין הבדלה יוכל להבדיל בשבילו, (כט) אף שהוא בעצמו יצא כבר ידי חובת הבדלה בבית הכנסת כגון שנתכון לצאת, וכמו לענין קדוש לעיל בסימן רע"ג סעיף ד'. ועין מה שכתבנו לקמה (ס"ק לו) לענין להוציא נשים: (לג) אם נתכונו שלא לצאת. כתב הלבוש (ס"ו) דהאידנא (ל) מסתמא מתכון כל אחד מבני הבית שלא לצאת בהבדלה שמבדילין בבית הכנסת שסומכין על הבדלה שבבית, והוי להו כלא הבדילו כלל ולא נפיק בה. תלמידי חכמים אין סומכין על ההבדלה שבבית הכנסת ומבדילין בביתם כדי שיוכלו להוציא בני ביתם [מגן אברהם (סק"י) בשם סמ"ע (חו"מ סי' רצא ס"ק כז)], וכן ראוי לכל אדם לנהג. כתב המגן אברהם (סק"י), אם נתכון לצאת בברכת הבדלה אף על פי שלא נתכון לברכת פרי הגפן, מכל מקום יצא ידי הבדלה, דברכת המבדיל הוא העקר, (לא) אלא דאסור לטעם מהיין אלא אם כן יברך פרי הגפן: ח (לד) נשים חיבות. אף על גב דהוי מצוה שהזמן גרמא, דבדיני שבת איש ואשה שוין דאתקש 'זכור' ל'שמור' וכמו שכתוב בריש סימן רע"א (ס"ב), וההבדלה נמי בכלל 'זכור' הוא למאן דאמר ההבדלה דין תורה וכמו שכתבנו בריש הסימן (סק"א), ואפלו למאן דאמר ההבדלה דרבנן, (לב) דומיא דקדוש תקנוה. והיש מי שחולק

שער הציון

(כא) אליה רבה (סק"ט): (כב) הגר"ז (ס"ב): (כג) אליה רבה (ס"ק יג): ה (כד) בית יוסף (ד"ה ונר): (כה) טור: ו (כו) אליה רבה (ס"ק יד): (כז) וכמו שאמרו דסודרו על הכוס: (כח) פרי מגדים (מש"ז סק"ו). ומה שכתב בשלחן ערוך ומחזיר היין לימינו, הינו לאחר שברך בורא מאורי האש: ז (כט) פרי מגדים (מש"ז סק"ה): (ל) עין באור הלכה: (לא) פרי מגדים (א"א סק"י): ח (לב) הרב המגיד בפרק כ"ט מהלכות שבת (ה"א):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב שיש להחמיר כאותם הסוברים שכשיש לו כוס אחד ומצפה שיהיה לו למחר עוד כוס ימתין עם האכילה עד למחר, אלא אם כן הוא אדם חלש שקשה לו להתענות עד שיביאו לו כוס למחר, אזי יכול לסמוך על סברא הראשונה להקל בדברי סופרים. **ב]** וכתב בשו"ע הרב (סט"ו) שמכל מקום לאחר שגמר ההבדלה יש לו לישב ולשתות הכוס, שאין לתלמיד חכם לאכול ולשתות בעמידה. **ג]** ובשו"ע הרב (סט"ז) משמע שמברך לפני שרואה בצפרנים, וכן כתב בהדיא בסידורו. **ד]** וכן כתב בשו"ע הרב (שם), אבל בסידורו כתב שבשעת ברכת בורא מאורי האש צריך לאחוז הכוס בימינו ואח"כ יביט בציפורניים. ויחזור ויאחז הכוס בימינו בברכת הבדלה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּקִדּוּשׁ, פוְיֵשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק. הַגָּהּ: עַל כֵּן (לה) *לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן רַק יִשְׁמְעוּ הַבְדָּלָה (לו) מִן (יפ) הָאֲנָשִׁים:

רצז דִּינֵי בְּשָׂמִים לְהַבְדָּלָה. ובו ה' סְעִיפִים:

א (א) אמְבָרֵךְ עַל (פ) [א] הַבְּשָׂמִים אִם יֵשׁ לוֹ, בוְאִם אֵין לוֹ, (ב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרֵיהֶם: **ב** גאֵין מְבָרְכִין עַל בְּשָׂמִים (ג) שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא, וְלֹא עַל שֶׁל מֵתִים (וַדְוָקָא) הַנְּתוּנִים (ד) לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל מֵת, וְלֹא עַל בְּשָׂמִים (ה) שֶׁבְּמִסְבּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, דִּסְתָם מְסִבָּתָן לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. הַגָּהּ: וְאִם בֵּרַךְ עַל בְּשָׂמִים אֵלּוּ לֹא יָצָא וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל (ג) אֲחֵרִים (בית יוסף (ד"ה ופ"ז מנרבין על נמשים של גוים) בשם ארחות חיים): **ג** דשְׁקִים מְלֵאִים בְּשָׂמִים

פ ספר אֲרְחוֹת חַיִּים (הלכות הבדלה סי"ח).

א ברכות (נ') [נ"א] (ע"ב). ב הָרא"ש (ברכות פ"ח סי' ג) מַהָא דְּאוֹר שָׁם נ"ג (ע"ב) וְשָׁאר פּוֹסְקִים. ג שָׁם (נ') [נ"א] (ע"ב) וְנ"ב (ע"ב) וְנ"ג (ע"א). ד הַרְשָׁב"א בְּתְשׁוּבָה (ח"ג סי' רלד).

בְּאֵר הֵיטֵב

ח (יפ) הָאֲנָשִׁים. עַיֵּן סִימָן רצ"ט סָעִיף י' בְּהַגָּ"ה דְּיֵאמְרוּ הַמַּבְדִּיל בְּלֹא בְּרָכָה וְיַצְשׂוּ מְלָאכָה, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א):

א (פ) הַבְּשָׂמִים. כָּתַב בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) שֶׁמָּתָר לְבָרֵךְ עַל פְּלִפְּלִי כְּתוּשׁ, וְכֵן כָּתַב הַשֵּׁ"ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (קי"ח) [ק"ח] (ס"ק י') וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) וְכֵן כָּתַב בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל א' סִימָן י"ג וְכֵן כָּתַב עוֹלַת שַׁבָּת (סק"א). וְהַשַּׁ"ךְ בְּנִקּוּדוֹת הַכֶּסֶף (יו"ד סי' קח על הט"ז סק"י) חוֹלֵק, וְכָתַב דְּאֵין מְבָרְכִין [וְכֵן הִסְכִּים בְּסֵפֶר אֵלְיָהוּ רַבָּה (סק"א) עַיֵּן שָׁם]. וְכָתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת (שם) דְּהוּא הַדִּין עַל וַנִּלְבִּיל שְׁקוֹרִין אינְגְבֶּ"ר נִמְי יְכוֹל לְבָרֵךְ עֲלָיו, וְדַוְקָא נִמְי בְּכְתוּשׁ, אֲבָל כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם אֵינוֹ מֵרִיחַ כָּל כָּךְ. וְכָתַב ט"ז (סק"י) דְּהוּא הַדִּין עַל עֲשָׂבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רֵיחַ טוֹב אֲפִלּוּ הֵם יְבֵשִׁים. וְטוֹב שֶׁיְּהֵא בְּתוֹכָם חֲתִיכָה שְׁקוֹרִין פִּיזוֹ"ם כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים. מָגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, דְּכֵיוָן שַׁבָּאת הַנְּשָׁמָה יְתֵרָה בְּלֵיל שַׁבָּת אֵינָהּ הוֹלֶכֶת עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ב):

ב (ג) אֲחֵרִים. וְאֵין כָּאן בְּרָכָה לְבַטָּלָה דְּהָא מֻתָּר לְאָדָם לְבָרֵךְ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם עַל הָרֵיחַ שֶׁמְּרִיחַ בְּכָל פַּעַם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִי שֶׁרוֹצֶה לַחֲזֹר אַחַר כּוֹס לַעֲשׂוֹת הַמְּצְוָה כְּתַקָּנָתָהּ יִמְתִּין גַּם עִם בָּשָׂמִים וְנֵר לְסַדֵּר אוֹתָם עַל כּוֹס, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רצ"ח (ס"א) מִי שֶׁאֵין לוֹ כּוֹס כו', מִשְׁמַע דְּכֵיוָן לוֹ אֵין לְבָרֵךְ עַל הַנֵּר כְּשֶׁרוֹאֶה וְכֵן עַל הַבְּשָׂמִים רַק יַעֲשֶׂה כַּפַּדָּר:

א [א] הַבְּשָׂמִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק"א) וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ה), וּבְקִנְטְרֵס אַחֲרוֹן שָׁם מִפֵּיק לַהֲלָכָה דְּכִשְׁעַת הַדְּחָק אֲפִלּוּ אֵינוֹ כְּתוּשׁ. וּבִפְלִפְלִי כְּתוּשׁ מְקֹרָב יָכוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו, אַךְ יְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים, וְכֵן כָּתַב בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' יג) וְעַיֵּן שָׁם (בכמחזיק ברכה) שֶׁהַבִּיא מִדִּבְרֵי הַבָּלְבּוֹ (סי' כד) וְהָאַרְחוֹת חַיִּים (הלכות ברכות אות לח) בָּזֶה. וּמֵה שֶּׁכָּתַב בְּהַגָּהוֹת בְּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם הָאֵלְיָה רַבָּה, עַיֵּן שָׁם שֶׁגַּם הוּא כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהִסְתַּפֵּק בְּכָל פַּעַם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לג) סְבִירָא לַהּ דְּהַבְדָּלָה כֵּיוָן שֶׁהִיא בְּחֹל אֵינָהּ תְּלוּיָה בְּעִנְיָנֵי דִּינֵי שַׁבָּת וְהִיא בִּכְלַל שְׁאָר מִצְוֹת שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת: **(לה) לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן.** וְהַבַּ"ח (ס"א) כָּתַב אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר שֶׁפְּטוּרוֹת, מִכָּל מָקוֹם יְכוֹלוֹת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָן חִיּוּב וּלְהַבְדִּיל לְעַצְמָן, כְּמוֹ בְּשׁוֹפָר וְלוּלָב שֶׁגַּם כֵּן פְּטוּרוֹת וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרְכוֹת כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תקפ"ט (ס"ו), (לד) אומֵסִיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) דְּהָעֶקֶר כְּדִבְרֵי הַבַּ"ח. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסִעִיף קָטָן ד' דְּנָהֲגוּ הַנָּשִׁים שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת מִכּוֹס הַבְדָּלָה, אִם כֵּן בְּלָאו כָּל הַטְּעָמִים הָאֵיךְ תַּבְדִּיל בְּעַצְמָהּ וַהֲלֹא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִשְׁתּוֹת הַכּוֹס, וְכֵן כָּתַב בַּעַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני הבדלה על היין במוצ"ש ס"ג), אֲלָא כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהָקֵל בְּשֶׁאֵין לָהּ מִמִּי לָצֵאת דְּאָז בְּעַל כָּרְחָהּ תַּבְדִּיל לְעַצְמָהּ וְתִשְׁתֶּה כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מִצְוַת הַבְדָּלָה: **(לו) מִן הָאֲנָשִׁים.** וְאִם הָאֲנָשִׁים כְּבָר הִבְדִּילוּ לְעַצְמָם אוֹ שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לָצֵאת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, לֹא יַבְדִּילוּ כְּדֵי לְהוֹצִיא הַנָּשִׁים אִם אֵין שָׁם זְכָרִים גְּדוֹלִים אוֹ קְטַנִּים שֶׁשּׁוֹמְעִין מִפִּיהֶם, דְּלְהַיִּשׁ חוֹלְקִין הוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְהִנֵּה בְּסֵפֶר זְכֹר לְאַבְרָהָם (ח"א אר"ח) בְּעָרְךְ הַבְדָּלָה וְכֵן בְּסֵפֶר בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) הֵבִיאוּ כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּסִבְירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ מִי שֶׁהִבְדִּיל כְּבָר יָכוֹל לְהַבְדִּיל בִּשְׁבִיל הַנָּשִׁים, מִכָּל מָקוֹם לָמָּה לָנוּ לְהַכְנִיס עַצְמָן בַּחֲשַׁשׁ סַפֵּק לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרֵי דְּהִיא יְכוֹלָה לְהַבְדִּיל בְּעַצְמָהּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. וְעַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא יבדילו) לְעִנְיַן בְּרֵכַת הַנֵּר אִם אִשָּׁה חַיֶּבֶת בָּהּ כְּשֶׁמְּבָרֶכֶת לְעַצְמָהּ:

א (א) מְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים. וְהַבְּרָכָה הוּא (פ) בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים עַל אֵיזֶה מִין שֶׁהוּא, אַף שֶׁבְּחֹל צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל מִין בִּבְרָכָתוֹ, [דַּהֵינוּ עַל עֲצֵי בְּשָׂמִים בּוֹרֵא עֲצֵי בְּשָׂמִים וְעַל עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים בּוֹרֵא עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רט"ז (ס"ב), וְעַיֵּן שָׁם עוֹד כַּמָּה פְּרָטִים בָּזֶה], מִכָּל מָקוֹם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מְבָרְכִין עַל הַכֹּל בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבַאוּ לִטְעוֹת הֶהָמוֹן עַם, שֶׁאֵין הַכֹּל בְּקִיאִין בְּכָל בְּרָכָה הַמְיֻחֶדֶת, אֲבָל בִּבְרָכָה זוֹ יוֹצֵא עַל הַכֹּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסָעִיף (א') [ב']. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה (ג) טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַח לְבָשָׂמִים דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים כְּגוֹן הַמּוּסָק שְׁקוֹרִין פִּיז"ם, (ג) אוֹ נָעגִילְע"ךְ שֶׁגַּם זֶה לְהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים בִּרְכָתוֹ הוּא בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים. (ד) מַתָּר לְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים עַל פְּלִפְלִין שְׁקוֹרִין עַנְגְּוִילְשׁ"ע פֶּעפֶּע"ר, שֶׁגַּם זֶה הוּא בִּכְלַל בְּשָׂמִים, אֲבָל בְּסִתָּם פְּלִפְלִין יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים וְהָוֵי סָפֵק בְּרָכָה, (ה) וְכֵן וַנִּלְבִּיל שְׁקוֹרִין אינְגְבֶּ"ר: **(ב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרֵיהֶם.** שֶׁאֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא לְהָשִׁיב הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא כּוֹאֶבֶת מִיצִיאַת הַשַּׁבָּת. כָּתְבוּ (ו) הָאֲחָרוֹנִים שֶׁאַף מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אַף כְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים: **ב** (ג) **שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא וְלֹא וכו'.** דְּכָל זֶה לְאוֹ לְרֵיחָא עֲבִידִי, אֶלָּא לְעַבּוּדֵי רֵיחַ הַפְּרוֹחָן: (ד) **לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ.** אֲבָל נְתוּנִים לְפָנֵי מִטָּתוֹ, מְבָרְכִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר לְכְבוֹד חַיִּים הֵם עֲשׂוּיִים [יְרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ח ה"ו)]: (ה) **שֶׁבְּמִסְבַּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים.** הֵינוּ שֶׁמְּסַבִּין לַאֲכִילָה לִסְעוּדָה, אֲבָל אִם לֹא הָיוּ מְסֻבִּין כְּלָל, מַתָּר לְבָרֵךְ עַל בְּשָׂמִים שֶׁלָּהֶן, וְכֵן מַסִּיק הַשַּׁ"ז לַהֲלָכָה בְּסִימָן רצ"ח סָעִיף קָטָן ד', וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב לְכַתְּחִלָּה לְחוֹשׁ לְדֵעַת רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות לט. ד"ה אם) דְּסִבְירָא לֵיהּ דִּסְתָם בְּשָׂמִים שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עוֹמֵד לְבַסּוֹף לְמָכְרָן לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים וְאֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁנִּרְאֶה שֶׁאֵין עוֹמֵד לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים, כְּגוֹן שֶׁהוּא

בֵּאוּר הֲלָכָה

יְדֵי הַבְדָּלָה כְּמוֹ שֶׁאַחַר מְבָרֵךְ עָלָיו, אִם לֹא שָׁקַבֵּל עָלָיו הַזְּהִירוּת בְּתוֹרַת חֲמָרָא וְלֹא בְּתוֹרַת אִסּוּר:

ח * **לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק י"א) **שֶׁכָּתַב דְּפָשׁוּט דְּרַשָּׁאִים לְבָרֵךְ לְעַצְמָן עַל הַבְּשָׂמִים וְעַל הַכּוֹס, דִּבְרֵכַת הַנֶּהֱנִין הֵם,** וְהָא דְּלֹא נָקַט הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּרֵכַת הַנֵּר, דִּבְרֵכַת הַנֵּר לְאוֹ בִּרְכַּת חֲנָאָה חוּא, דְּלֹא נִתְקַן עַל הֲנָאַת הָאוֹר, דְּאִי הָכִי הָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁרוֹאֶה הָאוֹר וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא בֵּית יוֹסֵף (סי' רחצ ד"ה ומברך) בְּשֵׁם הָרא"שׁ (ברכות פ"ח סי' ג). **וּמִסְתַּפְקָנָא אִפְלוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּנָשִׁים חַיָּבוֹת בְּהַבְדָּלָה אִם חַיָּבוֹת בִּבְרֵכַת הַנֵּר,** דִּבְשִׁלְמָא הַבְדָּלָה אַף שֶׁהוּא זְמַן גְּרָמָא נִקְלְלָה בִּמְאֵרָה דִּ'זְכוֹר' שֶׁהִיא שְׁיָכָא לְשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פכ"ט ה"א), וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּרַבָּנָן דּוּמְיָא דְּקִדּוּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן נֵר שֶׁנִּתְקַן עַל בְּרִיאַת הָאוֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁאֵינָהּ שְׁיָכָא לְשַׁבָּת כְּלָל וְהִיא זְמַן גְּרָמָא מִנַּא לָן דְּחַיָּבוֹת, וְאֵין לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁנִּקְבְּעַת בִּבְרֵכַת הַבְדָּלָה חֲדָא דִּינָא לְהוּ, דְּזֶה אֵינוֹ, דְּהָא יְכוֹלִין לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּפָנֵי עַצְמָהּ גַּם כֵּן, וְגַם אֵין מְחַיְּבִין לַחֲזֹר אַחַר הָאוֹר כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן רצ"ח סָעִיף א'. וְאוּלַי כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִלָּה מִצְוָה לְסַדֵּר בְּיַחַד, חֲדָא דִּינָא לְהוּ. **וְיוֹתֵר נָכוֹן לוֹמַר דְּאֵינָהּ חַיֶּבֶת בִּבְרֵכַת הַנֵּר לְכָלֵי עַלְמָא:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah